

Sygn. akt V CSK 283/21

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa M.Ż.
przeciwko J. P. zarządcy masy sanacyjnej R. S.A.
w restrukturyzacji w likwidacji w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 października 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 27 stycznia 2021 r., sygn. akt III Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i nie
obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz
strony pozwanej.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 września 2020 r. Sąd Rejonowy w M. oddalił powództwo M. Ż. przeciwko J. P. zarządcy masy sanacyjnej R. S.A. w restrukturyzacji w W. (wcześniej: F. S.A. w W., R. S.A. w restrukturyzacji w W.) o zasądzenie kwoty 68.500,53 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Apelacja powódki została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 27 stycznia 2021 r. Powódka wniosła skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Istotne zagadnienia prawne dotyczą art. 361 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. w zw. z art. 64 i art. 249 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zostały przedstawione w formie pytań: 1. Kiedy powstaje szkoda wyrządzona na skutek bezprawnego, niezgodnego z postanowieniami Statutu, zaniechania wykupu certyfikatów inwestycyjnych przez Fundusz inwestycyjny uczestnikowi tego Funduszu przy założeniu, że po złożeniu przez Powoda żądania wykupu wszystkich certyfikatów inwestycyjnych, została otwarta likwidacja Funduszu i trwa do nadal? 2. Czy powstała w okolicznościach wskazanych w pkt 1 szkoda ma charakter utraconych korzyści czy też szkody ewentualnej? 3. Czy posiadanie przez uczestnika certyfikatów inwestycyjnych w przypadku pkt 1 stoi na przeszkodzie stwierdzeniu powstania szkody?

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej

konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy.

Przedstawione przez skarżącą zagadnienia nie spełniają przytoczonych wyżej wymagań, albowiem nie mają charakteru abstrakcyjnych problemów prawnych w przytoczonym wyżej rozumieniu i nie zawierają pogłębionego wyводу jurydycznego wykazującego, że w świetle stanowiska judykatury i poglądów doktryny przedstawione zagadnienia stanowią rzeczywiście problemy nowe i dotychczas niewyjaśnione; są wyrazem polemiki z ustaleniami i ocenami prawnymi Sądu drugiej instancji. Powódka- uczestniczka bliżej opisanego funduszu inwestycyjnego, dochodziła od pozwanego zarządcy funduszu naprawienia szkody, powstałej, w jej ocenie, wskutek niewykupienia przez Fundusz posiadanych przez powódkę certyfikatów inwestycyjnych (art. 64 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 605 z późn. zm., dalej: „u.f.i.”). Ze względu na to, że powódka nadal te certyfikaty posiada, zaś proces likwidacji Funduszu jest w toku, powództwo zostało oddalone jako przedwczesne, albowiem szkoda, której wyrównania powódka dochodziła, jeszcze nie powstała. Porównanie stanu majątkowego powódki z tym, jaki istniałby, gdyby doszło do zgodnego z prawem wykupu certyfikatów inwestycyjnych w datach zlecenia, będzie możliwe dopiero, gdy ich wartość zostanie wyceniona w chwili wykupu, co nastąpi na drugim etapie likwidacji funduszu zgodnie z art. 249 u.f.i.

Przedstawiona we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania argumentacja, skonfrontowana z dokonaną przez Sady meriti wykładnią wskazanych norm i przeprowadzoną w oparciu o nią oceną prawną roszczenia powódki, nie przekonuje, że rzeczywiście na gruncie niniejszej sprawy powstała potrzeba odniesienia się przez Sąd Najwyższy do sformułowanych przez skarżącą wątpliwości. Sąd Okręgowy odwołał się do ogólnie akceptowanej definicji szkody, zgodnie z którą ustalenie rozmiaru szkody majątkowej jest dokonywane według „teorii różnicy” (metody dyferencyjnej), która polega

na porównaniu stanu majątkowego, w jakim poszkodowany rzeczywiście się znajduje wskutek wystąpienia zdarzenia szkodzącego, z tym, w jakim znajdowałby się, gdyby zdarzenie szkodzące nie nastąpiło. Trafnie Sąd ten odwołał się także do art. 249 ust. 1 u.f.i., zgodnie z którym likwidacja funduszu inwestycyjnego polega na zbyciu jego aktywów, ściągnięciu należności funduszu, zaspokojeniu wierzycieli funduszu i umorzeniu jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych uczestnikom funduszu, proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że likwidacja funduszu inwestycyjnego jest wysoce sformalizowanym postępowaniem zmierzającym do zakończenia działalności funduszu oraz zaspokojenia jego wierzycieli, po przeprowadzeniu którego następuje rozwiązanie funduszu i jego wykreślenie z rejestru funduszy inwestycyjnych, a art. 249 u.f.i. zawiera sekwencję obligatoryjnych czynności likwidatora funduszu (postanowienie SN z 31 stycznia 2018 r., I CSK 323/17, OSNC-ZD 2019/1/7). Według art. 249 ust. 2 u.f.i. zbywanie aktywów funduszu powinno być dokonywane z należyтым uwzględnieniem interesów uczestników funduszu inwestycyjnego. Zgodnie z przywołaną regulacją umorzenie certyfikatów inwestycyjnych następuje przez wypłatę środków pieniężnych uzyskanych w wyniku zbycia wszystkich aktywów funduszu oraz ściągnięcia jego należności uczestnikom funduszu, proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich certyfikatów inwestycyjnych, po zaspokojeniu innych wierzycieli. Nie można zatem podzielić wątpliwości skarżącej co do przyjęcia przez Sądy meriti, że dopiero wówczas będzie możliwe ustalenie poniesionej przez powódkę szkodę w postaci uszczerbku majątkowego odpowiadającego różnicy pomiędzy wartością certyfikatów w chwili, gdy miały być prawidłowo wykupione i umorzone, a ich wartością ustaloną na tym etapie postępowania likwidacyjnego.

Skarżąca wskazała także we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ do powstania szkody rozumianej jako uszczerbek majątkowy po stronie powódki w postaci utraconych korzyści doszło z chwilą zaniechania przez fundusz wykupu certyfikatów inwestycyjnych w poszczególnych dniach wykupu, a zatem w dacie wyrokowania przez Sąd Okręgowy szkoda w majątku powódki już istniała.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 nakładało na skarżącą powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Oczywistość tego naruszenia polega na tym, że jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania poszerzonej analizy istotnych dla wyniku sprawy przepisów. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skarżąca nie uczyniła zadość tym wymaganiom. Uzasadniając tę przesłankę odniosła się zasadniczo do tych samych argumentów, na które powołała wykazując przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1. Wobec przedstawionych powyżej powodów, nie można zgodzić się z twierdzeniem skarżącej, że zaskarżone orzeczenie jest ewidentnie wadliwe ze względu na rażące naruszenie wskazanych przepisów.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 102 k.p.c., uwzględniając charakter roszczenia i status stron.

jw